

ב"מ מב

שווערד

1. רש"י בבא מציעא דף לו/א

מסרן לבנו כו' - או שמסרן לבנו ולבתו הקטנים: בפניהם - בפני אותם הקטנים, שלא יצאו לחוץ ויאבדו המעות:

2. הרי"ף על מסכת בבא מציעא דף כג/ב

מתני'. המפקיד מעות אצל חבירו צררן והפשילן לאחוריו או שמסרן לבנו ולבתו הקטנים אן נעל בפניהן שלא כראוי חייב

3. הרא"ש על בבא מציעא פרק שלישי - סימן כ

אמר רבא אמר רב יצחק אמר קרא וצרת הכסף בידך אע"פ שצוררין יהיו בידך כלומר כמו בידך שעינך תמיד עליהן כגון צררן בסדינו התלוי לפניו. או שמסרן לבנו ובתו הקטנים.

4. ספר בניהו בן יהודע על בבא מציעא דף מב/א

אמר ר' יצחק לעולם יהא כספו של אדם מצוי בידו, שנאמר וצרת הכסף בידך. י"ל הוה ליה למימר מצוי אצלו, שאין האדם שומר כספו בידו, אלא בתיבתו או בכיסו. ונ"ל בס"ד, שרמז לפי דרכו שראוי להוציא כספו בדבר טוב בלבד, ולא בדבר רע, ומספר טוב רמוז בידים, כי הכף ואצבעות הם ט"ו פרקים, והזרוע ופרק המחובר לכתף הם שנים, הרי טוב פרקים, ועשה הקב"ה בריאת האדם כן לרמוז לו שיעשה בידו טוב ולא רע, ולזה אמר לעולם יהא כספו של אדם מצוי בידו, רצה לומר שיעשה בכספו פועל טוב הרמוז בידו...

5. ספר שערים מצויינים בהלכה

סק"ו וסק"ט) עוד בענינים אלו. ושמעתי בשם הגאון מטשעבין זצ"ל, שאמר שהבית יצחק פסק שאם מניח הכסף בכיס האחורי של המכנסים ונגנב פטור מלשלם, שהרי זה כדנטרי אינשי, וכשהעירו לו שהחת"ס פסק להיפך	שנקרא פושע, השיב דשאני בפרעשבורג אצל החת"ס שהלכו במעילים קצרים, ולכן קל להוציא הכסף, וא"כ הוי פושע, משא"כ בלעמבערג שהולכים במעילים ארוכים.
---	--

6. ספר בניהו בן יהודע על בבא מציעא דף מב/א

שם אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין. נראה על כן הטל יהיה ממנו ברכה יותר מן המטר, בשביל שהוא סמוי מן העין, גם המטר שיורד בלילה יש בו ברכה יותר מן המטר שיורד ביום, ולכן אמרו רז"ל [תענית כ"ב ע"ב] ונתתי גשמיכם בעתם, שיהיו יורדין בלילי שבתות וליילי רבעיות, שאין בני אדם הולכין, והטעם מפני שבזה יהיה סמוי מן העין, וכן היה בימי שמעון בן שטח שהיו יורדין הגשמים בלילות דוקא, והשמש זורחת ביום והולכין למלאכתם, והיה בהם ברכה שהיו חטים גדולים ככליות, וכנזכר בתענית דף כ"ג ע"א, והנה מלוי אותיות עין עולה קכ"ו כמנין אפילה, לרמוז מטר היורד באפילה שהוא סמוי מן העין יש בו ברכה, ולכן אותיות המלוי שהם מספר אפילה הם סמוי מן אותיות עין, ולזה אמר אין הברכה מצויה אלא באפילה, שרמוזה באותיות שהם סמוי מן העין, דהפשוט גלוי והמלוי סתום.

7. מהרש"א על בבא מציעא דף מב/ב

גמ' לעולם ישליש כו'. [1] יש לפרש שלישי בקרקע דהיינו שיניח השליש בקרקע כדלקמן כספים אין להם שמירה אלא בקרקע [2] וי"ל עוד דר"ל השליש ממה שיש לו יקנה לו קרקע וכ"א מהשליש חלקים יש לו יתר שאת על חביריו ולא ראי זה כראי זה דהיינו שלישי בקרקע שהן לו נכסים שיש להן אחריות דשאר נכסים אפשר שיאבדו ברגע אחד ע"י לסטים וגייסות אבל הארץ לעולם עומדת א"נ כדאמרינן בפרק הבע"י זרע ולא תזבין כו' דהני מתברכין ע"ש פרש"י ושליש פרקמטיא יש לו מעלה שיש יותר ריוח בפרקמטיא כדאמרינן נמי התם ק' זוזי בעסקא כל יומא בשרא וחמרא ק' זוזי בארעא מלחא כו' ושליש תחת ידו יש לו מעלה להיות מזומן לו כל שעה לצורך הבא לאדם פתאום כדאמרינן בשמעתין וק"ל:

8. מהרש"א על בבא מציעא דף מב/ב

אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי כו'. משום עין הרע של אדם כדאמרינן פ' המקבל הכל בעין א"נ שלא יהא יד השד שולט בו כדאמרינן פ' כ"ה מלתא דצייר וחתים כו' לית לן רשותא והיינו דמייית ליה הכא אהא דקאמר לעיל וצרת הכסף בידך דר"ל אע"פ שצוררין יהיו בידך שולט בו יהיו בידך שלא יאבדו ע"י בני אדם וק"ל:

9. ספר תורת חיים על בבא מציעא דף מב/א

אלא בדבר הסמוי מן העין. אין לפרש משום עין הרע דבסמוך גבי הולך למוד את גרנו נמי קאמר הכי ופשיטא דלא יהיב איניש עין הרע לנפשיה אלא טעמא משום דאין דרך כבוד הנס והברכה לבא אלא בסתר כדאשכחן גבי אלישע דאמר לה ובאת וסגרת הדלת בעדך וגו'.

בדבר הסמוי מן העין. עי' בזוה"ק (פקודי דף רכה.) דבמדידת מצוה אין לחשוש לעין הרע, ולכן במשכן היה הכל בחשבון, אף שאין הברכה שורה בדבר המדוד, מ"מ במדידה של קדושה תמיד מוסיפים בה ברכות כו' עי"ש. ויש להביא ראיה שהרי משה רבינו ברכם יהי רצון שתשרה שכניה במעשה ידיכם, דבמקום שיש השראת השכינה יכול הברכה לחול אף בדבר המדוד והמנוין. ויש להעיר מהא שאמרו רז"ל (תנחומא פ' תשא, ורש"י תשא לד-ג) שהלוחות הראשונות שנתנו בפומבי לפיכך שלטה בהן עיה"ר. וכן במס' סוכה (מ"ט:) איתא, דנמשלה תורה לירך, מה ירך בסתר אף ד"ת בסתר, ופרש"י שלא להיות יושב ושונה בגובה של עיר, ולא לשנות לתלמידיו בשוק. וברש"י שם הטעם, שכבוד התורה בצנעה, ובמס' פסחים (ק"ב.) פרש"י, שלא יבטלוהו עובדי זרכים. וכן מצינו בכמ"ק דלא בעי פרסומא מילתא גם במילי דשמיא. ועי' בסמוך בשם התוס' רי"ד. שוב ראיתי בנפש החיים (פלאגי) שהקשה ע"ד הזוה"ק, מהא דנשתברו הלוחות, ועי"ש מה שתירץ. וע"ע בפלא יועץ (ערך עיה"ר).

בהדיא מדברי הזוה"ק הנ"ל. וכ"ה בהדיא בחי' הריטב"א (הישנות ד"ה אין) וז"ל, אין הברכה מצויה אלא בדבר שאין העין שולט, פי' מילתא דלית ליה נפחא ואין ניכר לעולם כדאמרי בפסחים (נ:.) המשתכר בקנים ובקנקנים אינו רואה סי' ברכה משום דנפיש נפחייהו ושלטא בהו עינא בישא, ודריש מ"אתך" דבר שהוא

אתך ואין ידוע לעולם. וכ"ה בשטמ"ק בשם תוס' שאנץ ותוס' הרא"ש. ועי' ברבינו בחיי (ריש פ' כי תשא) שהרכיב ב' הפירושים. ומה שתמה התו"ח מהולך למור גרנו, דלא יהיב איניש עיה"ר לנפשיה, ראיתי בהדיא בתוס' הרי"ד (ב"ק פג.) וז"ל, מה דכתיב (איכה ג-נא) "עיני עוללה לנפשי מכל בנות עירי", שאני בעצמי שמת עיה"ר מרוב טובה שהייתי רואה לעצמי יותר ממה שהכניסו בי עיה"ר כל בנות עירי, ועיה"ר שבי שלטה בי ולקיתי וחסרתי כל אותה הטובה, שהרי מאלף ילדים שהיינו לומדי תורה וחכמה לא נשארנו כי אם שנים [עי"ש בגמ']. וכ"כ בעקידת יצחק (חזריע שער סא) לבאר הגמ' כאן שזה משום עיה"ר, ואדרבה עיה"ר יותר מזיק בדבר של אוהבו ושל עצמו [והביא ג"כ פסוק הנ"ל]. ועי' בדברינו לעיל (ל. ד"ה אי משום עינא) שהארכנו מכמ"ק שהובא להלכה חשש עיה"ר, וענינים המסתעפים מזה, ומשם תדרשנו לטובה.

כתבו בדברי תורה (מהר"ב אות נג) ובשור"ת
 ריצבור יוסף (סי' ב) שאם יש לא' מחלה פנימית
 רח"ל, או שצריך לברכת שמים בדרך מופת
 וכיו"ב, אין לגלותו לאחרים, ויחזיק הדבר
 בסוד. ועי' מש"כ בשמ"ב (ח"ד סי' קצג סק"ב)
 כשאביו גוזר על בנו להגיד לו מחלתו, שאין
 להגיד לו דלא ליתרע מזליה כו' ע"ש.
 [כתב בספר כמו השחר (אות א-י) כשכבוד האשה
 בזוית ביתה שאינה יצאנית, מעמדת הכית וגורמת
 ברכה, על דרך שאמרו אין הברכה מצויה אלא בדבר
 הסמוי מן העין וכו' ע"ש].

11. כלי יקר על דברים פרק כח פסוק ח

יצו ה' אתך את הברכה באסמיקך, ובכל משלח ידך, וברכך בארץ, ש"מ שמילי מילי קתני וכל אחת ברכה בפני עצמה. ואולי המה כנגד מה שנאמר (משלי ו כב) בהתהלךך תנחה אותך, בעה"ז, בשכבך תשמור עליך, בקבר, והקיצות היא תשיחך, לעה"ב, (אבות ו ט) **וכשאמר הברכה באסמיקך, רמז לעה"ב הסמוי מן העין כי אין הברכה מצויה לא בדבר המדוד והמנוי כ"א בסמוי מן העין (ב"מ מב.) רמזו בזה שאין הצלחת עה"ז תכלית הברכה, לפי שכולם דבר מדוד ומנוי שיש לו קצבה וגבול וסוף ואיננו נצחיות חוץ מן שכר עה"ב אשר עין לא ראתה הוא נצחי והוא עיקר כמ"ש (תהלים קלג ג) כטל חרמון שיורד על הררי ציון וגו'. הוא הטל שעתיד הקב"ה להחיות בו המתים והוא היורד על הררי ציון כי שם שער השמים ומקום לעליית הנשמות לגן עדן, ואמר כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם. לפי שהחיים ההם נצחיים ועד העולם ע"כ שם עיקר הברכה אבל לא בדבר המדוד והמנוי אשר יש לו תכלה וקץ, ועל ברכה זו אמר יצו ה'**

אתך את הברכה באסמיקך בעה"ב הסמוי מן העין וע"כ אמר אתך כי קנין זה הוא אתך ודבוק בך שהרי השארות הנפש אינו חוץ ממנו אלא תמיד הדבר אתו עמו, לא כן שכר עה"ז שהוא משולח ממנו וכמ"ש הרמב"ם (בשמונה פרקים) שקנין הממון חוץ ממנו ואינו דבק בו אלא הוא משולח מיד ליד כי גלגל הוא החוזר בעולם ועליו אמר ובכל משלח ידך שהוא שכר בהתהלךך בעה"ז:

12. רבנו בחיי על שמות פרק ל פסוק יב

וזהו ענין יעוד התורה בברכות וקללות שאין לך כל יחיד ויחיד בישראל שלא יארעו לו בכל יום נסים נסתרים והוא אינו יודע, וכן דרשו חז"ל (נדה לא.) אין בעל הנס מכיר בנסו. וכדי להורות שהנסים הנסתרים הם עם האדם בכל יום לכל ביארו לנו חז"ל מאמר אחד, הוא שאמרו (עיין בבא מציעא מב.) הנכנס למוד את גרנו אומר יהי רצון מלפניך ה' א-להי וא-להי אבותי שתשלח ברכה בכרי הזה, ואם מדד ואחר כך ברך הרי זו תפילת שוא שאין הברכה מצויה לא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי ולא בדבר השקול אלא בדבר הסמוי מן העין שנאמר (דברים כח, ח) יצו ה' אתך את הברכה באסמיקך בדבר הסמוי מן העין, כיוונו חכמים לומר בזה שהנסים הנסתרים הם בכל יום ויום, ושהוא בדבר שאינו מגוי ומדוד כי אם היתה הברכה חלה במנוי לא היה נס נסתר אלא מפורסם ואין כל אדם זוכה לנס מפורסם, ועל מכוון זה אמר מדד ואחר כך ברך הרי זו תפילת שוא שכיון שנמדד אי אפשר בזה נס נסתר ועין הרע שולטת בעצם הדבר המדוד וכן בעצם הדבר השקול והמנוי, ומטעם זה צותה התורה שלא ימנו ישראל לגלגלותם אלא בשקלים כדי שתהיה הברכה חלה עליהם בריבוי זרעם בנס נסתר ושלא ישלוט בהם עין הרע השולטת בעצם הדבר המנוי, ומתוך שכל אחד ואחד מישראל יתן כופר נפשו מחצית השקל יודע מנינם בחשבון חצאי השקלים, וזהו שכתוב:

13. דף על הדף בבא מציעא דף מב עמוד א

המהר"ל מפראג (נתיב העבודה פ"ג) ביאר לפי זה מה שאמרו חז"ל (כ"ב כ"ה ע"ב) **"הרוצה להעשיר יצפין", יצפין מלשון צפון, ספון וטמון, שלא יהי' הברכה בגלוי אלא סמוי מן העין, ואז יכול הברכה לחול.**

14. דף על הדף בבא מציעא דף מב עמוד א

כתיב "ובגוים לא יתחשב. מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל וגו'" (במדבר, כב ט - י) ולהלן כתיב "וירא משם קצה העם" (במדבר כב, מא). יש לבאר, דהנה חז"ל אומרים אין הברכה מצויה אלא בדבר שאין העין שולטת בו וכו'.

והנה בלק לקח את בלעם למקום שיוכל לראות את קצה העם, וכמו שאומר התרגום יונתן בן עוזיאל - וחמא מתמן משיריית דן דמהלכין בקצת עמא דאתפרסימו מתחת ענני יקרא. ובלעם הסתכל עליהם, ועם כל זה לא הי' יכול להכניס בהם עין הרע, ואמר ש"ובגויים לא יתחשב, מי מנה עפר יעקב וגו'", פירוש שאין חשבון לעם ישראל, אפילו לבני ישראל שרואים אותם

ואפשר לספור אותם, והטעם שכל יהודי מלא מצות כרמון, וכמו שאומרים חז"ל וכמו שמביא רש"י על הפסוק: "מי מנה עפר יעקב" - אין חשבון למצוות שהם מקיימין.

ולפיכך לא יכול למנות אותם, שאין מספר למצוות שהם עושים, וא"א להניח עליהם עין רעה ודו"ק. (וללוי אמר)

15. ספר שערים מצויינים בהלכה

התחיל למוד אומר ברוך השולח ברכה בכרי הזה. פירש בחי' הריטב"א (החדשות) ברכה בשם ומלכות, דאי לאו לאו ברכה היא. וכן פרש"י במס' תענית (ח:) בשם ומלכות ככל הברכות. אך בריטב"א הכיבא בשם הרמב"ן [הובא גם בשטמ"ק], שלא חייבו ברכה זו אלא בהולך להפריש תרומות ומעשרות שהבטיח הקב"ה כברכתו עליהם, ולכן תקנו ברכה זו לומר שהבטחתו של הקב"ה קיימת, ואין זו ברכה לבטלה, [וכ"כ באבודרהם (ברכת הראיה) שהתחיל למוד כדי לעשר]. ועי' בא"ד (סי' רל).

שכתב, דמה"ט אין מברכים בשם ומלכות בזמנינו שסומכים ע"ד הרמב"ן. והובא בקצרה במשנ"ב (שם סק"ד). אמנם בדברי חמודות (ברכות פ"ט ס"ח-נט) כתב, דאף להרמב"ן נתקנה ברכה זו בשם ומלכות וכו' עי"ש. ועי' בכף החיים (שם ס"ק יב) בשם שכנה"ג, שהדין עמו אלא שאין העולם נזהרין בזה, ואולי סומכין שלא חייבו ברכה זו אלא בהולך להפריש תרו"מ. ועי' בשולח"ט (שם ס"ב).

16. ספר שערים מצויינים בהלכה

תפילה, לכן נקרא אח"כ תפילת שוא. [ובשפת אמת (תענית שם) תמה, למה יסמוך לברך מספק, שוא לא יהיה בו ברכה, וכתב דמברך כשואה שיש ברכה בכרי, אלא דקודם שמודד אין לברך משום דמוכן הוא להתברך ושייך בו תפלה ולא הודאה. ועי' בחי' הריטב"א (הישנות) דהאי ברכה לשעתיד היא שישלח, דאי הודאה היא ולשעבר, מכי מדיד נמי מצי בריך וכו'.

17. הרא"ש על בבא מציעא פרק שלישי - סימן כא

אמר שמואל כספים אין להן שמירה אלא בקרקע משום דמסרי גנבי נפשיהו עילויהו וגם אינו מתקלקל בקרקע ואם לא שמרן בקרקע ונגנבו פשיעה הוא ומחייב. ואם נתנו בקרקע ונגנבו שומר חנם פטור ושומר שכר חייב. ... והיינו טעמא דכל גניבה קרובה לאונס הוא כדאמר לקמן בפ' השואל (דף צד ע"ב) אפ"ה חייבה תורה ש"ש בגניבה הלכך אין חילוק בין אונס קטן לאונס גדול דכל הנקרא גניבה חייב בש"ש. ... וכתב הר"י הברצלוני ז"ל קבלנו מרבנותינו זכרונם לברכה דודאי הלכה כשמואל אבל אמרו שלא אמרה שמואל אלא במקום שהגנבים מצויין שם או אנשים רמאים ועושין כל אלו הענינים שאמר שמואל כגון טפוחי וכו'. אבל במקום דליכא כל הני אין עליו לכסותו בקרקע. אלא מניחן במקום שהוא מניח את מעותיו דלא עדיף מדידה ועל ענין זה נהגו קדמונינו זכרונם לברכה.

18. מרדכי על בבא מציעא - אות רפ

וכן מצאתי בשם ר"ת דשמעתין מיירי דוקא לדידהו שהיה להם בתים רעועות בשדות אבל לדידן האידנא א"צ שמירה בקרקע:

19. שו"ת אגרות משה חושן משפט חלק ב סימן נג

אבל אולי כוונת כתר"ה היא כפי הנראה לע"ד לחלק בזמננו במקומותינו, דהרי בזמננו במדינה זו שיש באנשים שאין צורך להוציא שום הוצאה וגם לא טירחא להניח שם מעות והריות הוא ברור וליכא שום חשש הפסד, וכן ודאי הוא גם בענגלאנד/באנגליה/ מקום כתר"ה, שלכן אף בשביל שמירה בעלמא שעל הנפקד יש לחייב להניח שם כי שמירה בקרקע בכרכים הגדולים הוא מן הנמנע וגם שבבאנק הוא שמירה עדיפא מבקרקע, ולכן לא רק לאלו שאין צריכין לממון שאסורין להשתמש היו מחוייבין להניח שם מצד שמירה וממילא יהיה גם ריוח להמפקיד, אלא אף כשהפקיד אצל אלו הצריכין לממון שתנן שמונתין להשתמש בהם, אולי הוא רק בשביל שהוא טירחא גדולה לשומרן בקרקע לכן אנו

תולין באומדנא כשהפקיד מעות מותרין דלא איכפת לו שישתמש בהם, ויהיה לו מזה גם ריוח דאחריות אונסין שיהיה על הנפקד, אבל בזמננו במקומותינו שלהניח בבאנק היא השמירה היותר מעולה בעולם מכל עניני שמירות, וגם יהיה לו ריוח מזה מה שלא היה לו כשיתיר להשתמש בהו ליכא אומדנא זו שלכן לא נימא בסתמא שמתיר לו להשתמש לעצמו.

20. תוספות מסכת בבא מציעא דף מב עמוד א

אמר שמואל כספים אין להם שמירה כו' - צריך עיון אם שמרם בקרקע ונגנבו משם אם שומר שכר חייב ובפרק הכונס (ב"ק דף נז. ושם ד"ה כגון) משמע דחייב דפריך אביי לרב יוסף והאמר ר' יוחנן הטוען טענת גנב באבידה משלם תשלומי כפל ואי שומר אבידה שומר שכר הוי קרנא בעי לשלומי ומאי פריך דלוקמא בטוען שנגנבה באונס כגון שהעמיק בקרקע ק' אמות או שתקפתו שינה או חולי אלמא כל גניבה לא הויא אונס אלא לסטים מזויין ...

21. ספר שערים מצויינים בהלכה

ומודי שמואל בערב שבת בין השמשות דלא אטרחהו רבנן. מפרש הרא"ש, סמוך לערב ולא ביהשמ"ש [ממש], דלא אטרחהו רבנן לפי שהוא טרוד בכבוד שבת. ובמאירי פירש סמוך לביהשמ"ש, הואיל והדברים נראין שכשיעשה כן כבר הגיע ביהשמ"ש, ובחי' הריטב"א (הישנות) כתב, דלא גרסי' ביהשמ"ש דפשיטא דלא אטרחהו, וכן כפי' הר"ח כאן לא גרס בביהשמ"ש, וכ"כ המרדכי שבפי' הר"ח לא היה כחוב ביהשמ"ש, וגם הוא אין לו לטלטלם ולחפור בקרקע דספק שבת הוא, ואי גרסי' ליה אינו ביהשמ"ש ממש, אלא מן המנחה ולמעלה וכו'. ובמרדכי (סי' רפ) כתב עוד יותר, דלאו דוקא ביהשמ"ש אלא מחצי היום ואילך. ופירש הב"ח (תו"מ סי' רצא) דמחצי היום אסור לעשות שום מלאכה שאינו לצורך השבת, ולשאד פוסקים צ"ל דמשום הפסד מרובה ודאי שרי, [ועי' בשו"ע ובנו"כ (או"ח סי' רנא) י"מ דהאיסור ממנחה גדולה, וי"מ מנחה קטנה].

22. רש"י מסכת בבא מציעא דף מב עמוד א

ואם צורבא מרבנן הוא - המפקיד, שהוא חרד על מצות הבדלה על הכוס אמר השומר דלמא מיבעי ליה זוזי לאבדלתא להכי לא קברינהו ופטור.

23. הרא"ש על בבא מציעא פרק שלישי - סימן כא

ואם שהה למוצאי שבת שיעור למיקברינהו ולא קברינהו מחייב. ואי צורבא מרבנן הוה המפקיד אין חייב עד אור הבוקר. דאמרינן דלמא מיבעיא ליה זוזי לאבדלתא.

24. רמב"ם הלכות שאלה ופקדון פרק ד הלכה ה

המפקיד אצל חבריו כספים ערב שבת בין השמשות אינו חייב לטרוח ולקבור אותן עד מוצאי שבת, ואם נתאחר למ"ש =למוצאי שבת= כדי לקברן ולא קברן ונגנבו או נאנסו חייב, ואם ת"ח הוא אינו חייב עד שישהא אחר שיבדיל כדי לקברן. השגת הראב"ד: ואם ת"ח הוא המפקיד. א"א ואם ת"ח הוא הנפקד.

25. מגיד משנה הלכות שאלה ופקדון פרק ד הלכה ה

ואם ת"ח הוא אינו חייב עד שישהא אחר שיבדיל כדי לקברן. כך נמצא בקצת ספרי רבינו והלשון אם כך הוא מורה שעל הנפקד הוא אומר כן ואין זו עיקר הנוסחה אלא ואם ת"ח הוא המפקיד וכן מוכיח בהלכות וכן פירש"י ז"ל ואי צורבא מרבנן הוא המפקיד שהוא חרד במצות אמר השומר דילמא מיבעי ליה להכי לא קברינהו ופטור עכ"ל. והענין שהיה היין להם ביוקר

ולא היו כולן מבדילין על היין ואפשר שהיו שומעים מאחרים ויוצאין וזה שהוא תלמיד חכם רוצה לברך הוא בעצמו.
ובהשגות ואם ת"ח הוא המפקיד א"א ואם ת"ח הוא הנפקד ע"כ. מכאן אתה רואה שנוסחת רבינו היא כמו שכתבתי ועיקר:

26. מגן אברהם סימן רצו

י (פמ"ג) (מחה"ש) אם נתכוונו. בברכת הבדלה אע"פ שלא נתכוין בברכת היין יצא [ל"פ] ות"ח אין סומכין על הבדלה שבב"הכ [סמ"ע בח"מ סי' רצ"א] ולא ידעתי למה ואפשר שמייירי כשיש לו בני בית סי' רצ"ח סי"ד:

27. ספר שערים מצויינים בהלכה

וכתב במ"מ (שם) שהיה להם יין ביוקר ולא היו כולם מבדילים על היין, ואפשר שהיו שומעים מאחרים ויוצאים, וזה שהוא ת"ח רוצה לברך בעצמו. וכ"כ בסמ"ע (שם סי' כז) דשאר בני"א סומכין אהבדלה ששומעין בביהכ"נ מהחזן, משא"כ ת"ח. וכמג"א (סי' רצו סק"י) תמה עליו, למה אין ת"ח סומך על הבדלה בביהכ"נ, ותירץ דאפשר דמייירי כשיש לו בני בית. ועיי"ש במחצה"ש נאמנם לשון המ"מ לא משמע כן. |ולי נראה עפ"ד הגמ' שבועות (יח:) שהמבדיל על היין במוצ"ש והו"ל בניס

הראוין להוראה [ועיי' גמ' פסחים קיג.], והיינו שהוא מבדיל בעצמו [ועיי"ש היטב במהרש"א, כיון שהוא שותה יין הבדלה וכו'], ולכן הת"ח מהדר בזה ביותר, [אך כטור (סי' רצו) כתב, שהמבדיל על היין או שומע מאחרים, הקב"ה קוראו קרוש ועושהו סגולה וכו', ועיי"ש בפרישה]. והאדר"ת [בספרו

28. תוספות מסכת בבא מציעא דף מב עמוד א

ה"ג ר"ח הילכתא תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב - וכן מוכח בשלהי הפועלים (לקמן דף צג): דהלכתא דחייב דפריך אביי אי הכי תחלתו בפשיעה וסופו באונס הוא וחייב וכן מוכח ריש פרק הכונס (ב"ק דף נו). ודקא היכא שיכול להיות שהאונס לא היה נארע אם לא פשע בתחלה אבל פשע בה ויצאת לאגם ומתה פטור דמלאך המות מה לי וכו' וצריך לומר דצריפא דאורבני הוי שמירה מעליא לזווי לענין גנבי כמו קרקע להכי קרי ליה לענין גנבי אונס.

29. ריטב"א על מסכת בבא מציעא דף מב/א

מאן נסביניהו גנבה היא. וי"ל דלא אקרי גניבה אלא היכא דידע שנכנסו שם גנבים ולקחיה אבל הכא אפשר שנשמטה במקום או בני ביתו לקחיה. והראב"ד ז"ל פי' כל לא ידענא פשיעותא הוא דאיזו אבדה ששומר חנם פטור שאומר בכאן הנחת' ונטלתי בפניה כראוי או שמסרתיה לאנשי ביתי ולא ידעתי עד שנפתח הדלת וברחה לה הבהמה או שהיתה הבהמה רועה בשדה וברחה והלכה לה. ומעות וכלים נמי שהניחם במקום ידוע בביתו וכשבא לא מצאם. ור"ח ז"ל כתב פרק השואל גניבה שקרובה לאונס כגון שאנסתו שינה וכיוצא בה אבל אבדה אם היא דבר שיש בו רוח חיים ויצא והלך ואבד ואי הניחם במקום שאין בו שמירה ואבדו הרי זה קרוב לפשיעה. ע"כ:

30. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף לה/א

והריטב"א כתב, וזה לשונו, כל לא ידענא פשיעותא היא. פירוש, אמרינן כל, לרבות אפילו היכא דאמר יודע אני שהנחתים במקום המשתמר אלא שאיני זכור מקומם, דאפילו הכי חשיב פשיעותא, כי היה לו להניחו במקום שיוכל ליתנו לו כשיתבענו ממנה ומכאן דין רבינו בסרסור שנתנו לו חפץ למשכן, ואחר כך אמר איני יודע היכן משכנתי, שהוא חייב, ואפילו היה סרסור בחנם, וכל שכן אם היה בשכר, עד כאן:

31. בית הבחירה (מאירי) מסכת בבא מציעא דף מב עמוד א

כל שהפקיד אצל חברו איזה פקדון והניחו במקום הראוי לשמירה וכשזה בא ותובע פקדונו אינו זוכר מקום שהניחו בו ואומר לא ידעתי היכן הנחתים או באיזה מקום קברתים המתן עד שאבקש ואמצא מכיון שהחזיק עצמו כשוכח נעשה פושע ואם נאנסו אע"פ שנודע אח"כ שבמקום המשתמר נאנסו חייב לשלם שכל שהשליך פקדונו אחרי גוו כל כך עד ששכח אין לך פשיעה גדולה מזו שאין לך מקום המשתמר שלא יהא צריך לנתינת לב עליו תמיד שמא תאמר אחר שכך זה שאמר ששומר חנם פטור בגנבה ואבדה היאך אבדה נמצאת לשומר חנם עד שנאמר שהוא פטור עליה אם אמר איני יודע היכן הנחתים הרי פשיעה היא וחייב אם אמר יודע אני היכן הנחתים אבל איני יודע מי נטלם הרי זה גנבה היא ולא אבדה ושמא אין שם גנבה נאמר אלא בשיצא קול גנבה או אמתלת גנבה וזה שאינו יודע מי נטלה נקרא אבדה ומ"מ יש מי שפירש שלא נאמר לא ידענא

פשיעותא היא אלא כשאומר לא ידעתי אם הנחתים במקום המשתמר אם לאו הא אם אמר ידעתי שבמקום המשתמר הנחתים אבל איני זכור המקום אין זה פשיעה והרי היא אבדה:

32. הרא"ש על בבא מציעא פרק שלישי - סימן כג

אמרה לא אמר לי דלאו דידיה נינהו דאקברם. הייתי סבורה שמא הן של בני ועומדים להוצאה ומעות כאלו אין אנו רגילין לקוברן.

33. ספר שערים מצויינים בהלכה

נימא ליה לאפוטרופא זיל שלים אמר אנא לבקרא מסרתיה. הקשו בחי' הרמב"ן והרשב"א והר"ן, אמאי לא משלם אפוטרופוס, הא פשע דהו"ל לעיוני, ותיצו הרמב"ן והרשב"א, דאחרים אמרו דמילתא דלא שכיחא הוא, ולא הו"ל לאסוקי אדעתא שמא ניטלו שיניו ולא הו"ל לעיוני, אלא בתר דהוה ברשותיה הו"ל לעיוני אי אכיל אי לא, נהוסיף הרשב"א דהיינו דאומר אנא לבקרא מסרתיה, לומר כיון דאיכא בקרא, אבקרא רמיא מילתא לעיוני, ומשום דהאי אפוטרופוס ידע דבקרא מעיין בה, וכאילו אמר לו האי תורא עיין בה. עוד כתב ברמב"ן, שהדבר צריך לבקיאין, ורוב אינן בקיאין ואין כאן פשיעה, ועיי"ש עוד בזה. ובחי' הר"ן תירץ, דהוא סמך על הבקרא שעיין בו מפני שהוא בקי בשוורים יותר ממני. ועיי' בשער משפט (חומ"מ סי' קפה ס"ח) מה שהוכיח מסוגיין כאן. ועיי' בביאור הגר"א (חומ"מ סי' רצא ס"ק מד) מה

34. ספר תורת חיים על בבא מציעא דף מב/ב

ואי דשהה שעור לאתויי ליה. ה"ה דהוה מצי למיפרך איפכא שאם של פקדון קרוב ושלו רחוק ולא שהא שיעור לאתויי ליה ואייתי ליה גלי אדעתיה דניהא ליה ולשנויי בדשהא אלא דחזא מנייהו פריך ומשני. אף על גב דככי האי גונא נראה דסרסיה נמי פושע הוא דמידי הוא טעמא דפטור משום דמצי למימר סבור הייתי מראה מקום הוא לי כמ"ש הרמב"ם ז"ל בפ"ד מהלכות פקדון ובכה"ג דשלו רחוק ושל פקדון קרוב לא שייך למימר הכי דאם כי טפי הוה ליה להראות לו את הקרוב מכל מקום בעל הבית לחודא חייב כיון דידע דשל פקדון הוה והטילו בשכר והפסידו בידיים:

35. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף מב/ב

לא אמר לי מהאי רמי מהאי לא תרמי פירוש ואני הייתי סבור דמראה מקום הוא לי וכו'. דהוה שכרא חלא פירוש ואף על גב דבדידיה נמי הוה חלא מכל מקום כיון שלא נהנה לא הוי אידך אלא כמבריה ארי. ורב אשי אהדר שהנזק בה מחמת רוע כשות הפקדון. ומאי משלם דמי כיסי פירוש מה שנהנה מהם ולא דמיהם ממש כמו ששונים לדבר אחר וזה דוחק. ויש לומר דהכי קאמר רב אשי בכיסי דברשות דבעל הבית הוי כיסי דהיינו דקאמר דמשלם דמי כיסי פירוש מאי דמפרשינן ליה ואף אם השביח יותר השכר היה אפשר לומר אני הייתי מסתפק בשלי ולא הייתי חושש בשבח זה. עד כאן. שיטה: